

Broj: 01-642/22

Podgorica, 26. decembar 2022. godine

MS/MS

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 42/11, 32/14 i 21/17) i člana 41 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG" br. 53/14), nakon sprovedenog ispitnog postupka, po pritužbi X.X, daje sljedeće

MIŠLJENJE

I UVOD

1. X.X podnio je pritužbu na rad i postupanje službenika Uprave za izvršenje krivičnih sankcija . U pritužbi je, u bitnom, naveo: da je dana 07.09.2022. oko 12 i 30h pristupio na prijavnicu UIKS-a, kako bi obavio službenu posjetu pritvorenom licu; da je nakon identifikacije i evidencije pristupio kontrolnom punktu u okviru prijavnice UIKS, kako bi mu službenici obavili službenu radnju pretresa prije ulaska u krug UIKS-a; da je tom prilikom, službenik koji se predstavio kao X.Y (službenici UIKS-a ne nose bilo kakav identifikacioni znak), saopštio da digitalni sat koji nosi, mora skinuti i ostaviti na prijavnici; da je na njegov zahtjev da mu obrazloži razlog zbog kojeg mora prilikom posjete pritvorenim licima skidati sat, ovaj službenik mu saopštio da mu je naredeno od strane direktora UIKS-a da se u prostorije UIKS-a ne može ulaziti sa "pametnim satovima"; da takvu naredbu, na njegovo traženje, nije pokazao. Dalje, navodi da je nakon traženja da o događaju sačini službenu zabilješku i konstatuje o kakvom satu se radi, uputio ga na svog nadređenog koji se predstavio kao Y.Y, koji je ponovio isto što i službenik X; da je nakon toga podnosilac pritužbe obojici objasnio da se ne radi o "pametnom satu" koji ima neku komunikacionu funkciju-mogućnost primanja ili slanja poziva, poruka ili drugog sadržaja, već da se radi o običnom digitalnom satu bez bilo kakve komunikacione funkcije.

Nakon toga su službenici saopštili da oni nemaju znanja i sposobnosti na osnovu kojih bi mogli razlikovati sat koji ima mogućnost komunikacije i obični ručni sat; da je podnosilac pritužbe insistirao da se utvrdi o kakvom se satu radi, jer njegov sat nema bilo kakvu komunikacionu funkciju, to je X.Y pozvao "električara" . Nakon što je "električar" došao, pogledao je sat i saopštio da ni on nije kompetentan, da utvrdi o kakvom se satu radi.

Podnosilac pritužbe je naglasio, da je i laiku, prosječno informatički informisanom, lako utvrditi koji sat ima komunikacione sposobnosti, prostim utvrđenjem, da li taj sat ima sim karticu preko koje može ostvariti komunikaciju ili ima mogućnost bežičnog povezivanja na mobilni telefon, što ne treba uzimati u obzir jer se u UIKS-u mobilni telefoni ne mogu unijeti, a pametni sat bez veze sa mobilnim telefonom nema komunikacionu funkciju. Podnosilac pritužbe razumije da uprava i službenici UIKS-a preduzimaju aktivnosti na sprečavanju unošenja aparata za komunikaciju u zonu UIKS-a, ali je neophodno da

službenici imaju kapacitet i sposobnost razlikovanja što je komunikaciono sredstvo, a šta nije. U protivnom, kako navodi, donošenje normi ovakve prirode je besmisleno. Zaključuje da UIKS mora imati kapacitet da primijeni propis koji je donio, odnosno mora imati službenika koji će razlikovati stvari koje su predmet pravilnika koje UIKS donosi, a ne da se zbog nesposobnosti službenika sprovede mjere koje nijednim pravilnikom nisu propisane.

II ISPITNI POSTUPAK

2. U cilju utvrđivanja pravno relevantnih činjenica i okolnosti, Zaštitnik je saglasno odredbi člana 35. Zakona o zaštitniku/ci pokrenuo ispitni postupak i aktom br. 01-642/22 od 19.09.2022 godine, zatražio izjašnjenje na navode iz pritužbe od UIKS-a.

Aktom UKD br.603/2 od 22. septembra 2022. godine, dostavljeno je izjašnjenje od UIKS-a u kojem je, u bitnom, navedeno: da Uprava za izvršenje krivičnih sankcija kontinuirano prati i preduzima aktivnosti na onemogućavanju unosa i posjedovanja nedozvoljenih stvari i predmeta licima lišenim slobode; da su raznovrsni načini pokušaja unosa nedozvoljenih stvari i predmeta zatvoreničkoj populaciji (licima u pritvoru ili na izdržavanju kazne zatvora) i da službenici Uprave preduzimaju sve dozvoljene mjere i radnje, kako bi se spriječio unos istih; da je jedan od najčešćih pokušaja unosa nedozvoljenih stvari i predmeta preko stvari koje se licima dostavljaju od strane posjetilaca, kao i posredstvom samih posjetilaca; da u vezi sa tim sve osobe koje ulaze u zatvorski kompleks bivaju podvrgnuti kontroli i radnji pretresa, a shodno članu 171 Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti. Takođe, zakonska obaveza službenika obezbjeđenja je da izvrši pretres i advokatima, jer isti pripadaju kategoriji posjetioca licima lišenim slobode, sa kojima prilikom realizacije posjete dolaze u neposredni kontakt; da prilikom detaljnog pretresa lica koja ulaze u Upravu, ukoliko posjetilac posjeduje stvar koja nije dozvoljena za posjedovanje licima lišenim slobode, istu će službenici zadržati na prijavnici, a koja će biti vraćana nakon realizacije posjete; da je u ranijem periodu bilo slučajeva da u obliku ručnog sata je mobilni telefon, koji ima mogućnost ostvarivanja komunikacije, od strane nadležnih u Upravi je donijeta naredba, kojom se zabranjuje da zaposleni, kao i posjetioci, ne mogu ući u zatvorski kompleks sa ručnim satom (smart watch sat), za koji postoji sumnja da može imati mogućnost ostvarivanja komunikacije i da naredba važi za sva lica koja ulaze u Upravu.

Dalje da povodom navoda iz pritužbe X.X u kojima ističe kompetenciju zaposlenih prilikom utvrđivanja vrste ručnog sata („ pametni sat" ili digitalni sat), smatraju da službenici zaposleni u Službi za informaciono komunikacione tehnologije i bezbjednost informacionih podataka UIKS-a, imaju kompetencije za utvrđivanje karakteristika tehničke stvari koja može sadržati mobilni operativni sistem; da u koliko postoji sumnja da posjetilac nosi „smart watch/pametni sat", cijene da nije neophodno prisustvo službenika IKT službe na prijavnici UIKS-a, za utvrđivanje tehničkih karakteristika sata, već u koliko postoji sumnja da se radi o smart watch sat, službenik obezbjeđenja će isti da zadrži na prijavnici i uredno vrati posjetiocu nakon realizacije posjete; da cijene, da prilikom obavljanja radnje pretresa službenici obezbjeđenja moraju postupati i postupaju krajnje profesionalno, uz apsolutno poštovanje zakonskih propisa koji regulišu ovu vrstu službene radnje, kao i osnovnog načela poštovanja ljudskih prava i dostojanstva lica koje pretresaju. Službenici obezbjeđenja, prilikom radnje pretresa postupaju sa posebnom senzibilnošću kada je riječ o advokatima, sudskim vještacima i ostalim licima, poštujući njihov profesionalni status; da prethodno navedenim, uvažavajući pravne kompetencije X.X, cijene da su navodi iz pritužbe neosnovani, smatrajući da su X poznati poslovi, mjere i radnje koje preduzima Uprava u cilju poštovanja penalnih propisa i očuvanja stabilne bezbjednosne situacije.

Uz izjašnjenje dostavljena je sledeća dokumentacija:

-Službena zabilješka SB/N 174 od 15.09.2022.godine, od strane X.Y sačinjena u prostorijama prijavnice UIKS-a dana 12.09.2022.g. u 20.00h, povodom pritužbe X.Y u kojoj je navedeno sledeće: da je dana 07.09.2022. godine obavljao poslove SNZP na prijavnici UIKSa; da je oko 12.05h u prostoriju za pretres ušao X.X br.adv.leg. xxx, koji je došao u posjetu pritvorenicima u Istražnom zatvoru; da je prilikom pretresa advokata primijetio sat na njegovoj ruci nalik na "pametni sat", čije je unošenje u UIKS-u zabranjeno, shodno članu 171, Zakonu o izvršenju kazne zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti i naredbom direktora donesenom shodno članu 171 UKD 359/22 od 10.06.2022., istaknute na ulazu glavne prijavnice, a takođe dobio je naredbu o zabrani unosa istih (digitalnih, sa tamnim ekranom, mjeračem pulsa i sličnim karakteristikama) usmeno od načelnika IT sektora UIKS-a X.X; da je uputio X.Y da sat ostavi u ormar koji je namijenjen za odlaganje ličnih stvari advokata i stranaka; da je napomenuo da pomenuti ormari imaju svoj ključ i da X.Y se obratio povišenim tonom govoreći da mu izda službenu zabilješku i da u njoj navede zašto mu oduzima sat, tvrdeći da je to običan digitalni sat; da mu je saopšio da sat ne oduzima već da ga mora odložiti prilikom ulaska u UIKS, i uzeti nakon završetka posjete; da je negodovao povišenim tonom i zatražio razgovor sa nadređenim starješinom o čemu je obavijestio ZP X.Y.

-Službena zabilješka sačinjena od strane X.Y u prostorijama Sektora za bezbjednost dana 15.09.2022.g. povodom pritužbe X.Y u kojoj je navedeno sledeće: da ga je dana 07.09.2022. godine oko 13.00h obavljajući redovne aktivnosti ZP na glavnoj prijavnici UIKS-a, SNZP X.Y pozvao u prostoriju za pretres i obavijestio da X.Y traži obavještenje zašto ne može da unese ručni sat u UIKS; da je X.Y upoznao da je NZP X.Y radno angažovan na glavnoj prijavnici UIKS-a i da u konkretnom slučaju postupa u skladu sa članom 171, Zakonu o izvršenju kazne zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, i naredbom direktora donesenom shodno članu 171 UKD 356/22 od 10.06.2022.godine, istaknute na ulazu glavne prijavnice; da je u cilju provjere navoda X.Y i utvrđivanja o kojoj vrsti sata se radi pozvao službenika IT sektora UIKS-a X.Y, koji je neposrednim uvidom u ručni sat utvrdio da se u konkretnom slučaju radi o satu (pametnom satu), čiji je unos u UIKS zabranjen o čemu je obaviješten GZI X.X.

-Službena zabilješka X.X, dipl. inž. el. za Službu za IKT i bezbjednost informatičkih podataka u ZIKS-u od 15.09.2022. godine u kojoj je naveo sledeće: da je dana 7.09.2022.godine oko 13 sati X.Y, kolega koji radi na prijavnici, pozvao ga da pogleda jedan sat i tražio da se izjasni o njegovim karakteristikama; da je razlog bio to što je jedna osoba, koja je došla u posjetu pritvorenom licu, htjela da unese sat koji je ličio na "pametni"; da je u prostoriji za pretres, uz prisustvo stranke i X.Y, neposrednim uvidom utvrdio da pomenuti sat ima karakteristike koje pripadaju kategoriji smart watch satova (mjerač pulsa, zatamnjenju ploču...); da je postupajući po jasnim preporukama načelnika Službe za IKT i bezbjednost informatičkih podataka, koje se odnose na smart watch satove, predložio kolegama da ne dozvole unos tog sata.

Priložena je i Naredba o pretresu zaposlenih u UIKS-u, U-KD- 356/22 od 10. juna 2022.godine, koja je donešena shodno članu 171 Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti koja glasi:

I. Prilikom ulaska zaposlenih u Upravu za izvršenje krivičnih sankcija vrši se njihov lični pretres i pregled njihovih ličnih stvari.

II. Tokom pretresa zaposleni u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija su dužni da postupaju u skladu sa naredbama službenika obezbjeđenja koji su raspoređeni na poslovima pretresa na Glavnoj prijavnici UIKS-a, prijavnici Istražnog zatvora Podgorica, Zatvora Bijelo Polje, kao i na svim drugim mjestima na kojima se vrši pretres zaposlenih prije ostvarivanja neposrednog kontakta sa licima lišenim slobode.

III. Zaposlenima u UIKS-a, zabranjeno je unošenje: vatrenog oružja, hladnog oružja (noževi, britve, žileti za brijanje, makaze, igle i sl.) sve vrste alata, mobilnih telekomunikacionih uređaja, smartwatch-pametnih ručnih satova koji sadrže mobilne operativne sisteme, personalnih prenosivih računara,

prenosive elektronske memorije, aparata za audio vizuelno snimanje, sve vrste lijekova, alkohola, stvari čija se sadržina ne može utvrditi, supstanci ili materija bilo koje vrste, kao i predmeti podobni za nanošenje povreda sebi idrugima, uništavanje imovine i ugrožavanje bezbjednosti u Upravi.

IV. izuzetno od stava III, zaposlenima koji zadužuju službeno naoružanje ili koji imaju

saglasnost za unos mobilnog telefona dozvoljeno je unošenje istog u UIKS-a

V. Svako postupanje koje je u suprotnosti sa ovom naredbom povlači disciplinsku odgovornost službenika.

VI. Ova naredba stupa na snagu danom donošenja”.

III ČINJENICE I OKOLNOSTI

5. Na osnovu sprovedenog postupka utvrđene su činjenice relevantne za donošenje ovog mišljenja:

-da je 07.09.2022. oko 12 i 30h, X.X pristupio na prijavnicu UIKS-a, radi službene posjete pritvorenom licu;

-da je na ulazu UIKS-a, nakon identifikacije i evidencije pristupio kontrolnom punktu u okviru prijavnice UIKS, kako bi mu službenici obavili službenu radnju pretresa, shodno članu 171 Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, a koja se sprovodi prije ulaska u krug UIKS-a;

-da je postupajući službenik podnositelju pritužbe saopštio da digitalni sat, a koji je bio nalik na “pametni sat”, mora ostaviti u ormar, koji je namijenjen za odlaganje ličnih stvari advokata;

-da je podnosilac pritužbe bio izričit da sat nema komunikacijsku funkciju i, sa tim u vezi, zatražio razgovor sa starješinom;

-da je podnosilac pritužbe obavio razgovor sa starješinom, koji je u cilju provjere sata kontaktirao službenika IT sektora UIKS-a;

- da je IT službenik neposrednim uvidom utvrdio da ručni sat ima karakteristike pametnog sata koji pripada kategoriji smart watch satova (mjerač pulsa, zatamnjenu ploču...) i dao je predlog da službenici UIKS-a ne dozvole unos sata;

- da je podnosilac pritužbe ostavio sat na prijavnici, nakon čega je obavio planiranu posjetu, kada mu je sat vraćen.

IV RELEVANTNI PROPISI

6. Ustav Crne Gore(»Službeni list CG« broj 1/2007 i 38/13)

(Član 28,stav 1 i 2)

Jemči se dostojanstvo i sigurnost čovjeka. Jemči se nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta čovjeka, njegove privatnosti i ličnih prava.

(Čl. 17)

Prava i slobode ostvaruju se na osnovu Ustava i potvrđenih međunarodnih sporazuma. Svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.

(Član 19)

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda.(član 69)

7. Zakonik o krivičnom postupku("Službeni list Crne Gore", br. 057/09 od 18.08.2009, 049/10 od 13.08.2010, 047/14 od 07.11.2014, 002/15 od 16.01.2015, 035/15 od 07.07.2015, 058/15 od 09.10.2015, 028/18 od 27.04.2018, 116/20 od 04.12.2020, 145/21 od 31.12.2021)

Član 182 stav 3

(3) Pritvoreno lice ima pravo da nosi svoje odijelo, da se služi svojom posteljinom ili da o svom trošku nabavlja i koristi hranu, knjige, stručne publikacije, štampu, pribor za pisanje i crtanje i druge stvari koje

odgovaraju njegovim redovnim potrebama, osim predmeta podobnih za nanošenje povreda, narušavanje zdravlja ili pripremu bjekstva.

Član 183 stav 1

(1) Po odobrenju sudije za istragu, a po potrebi i pod njegovim nadzorom ili nadzorom lica koje on odredi, u granicama kućnog reda, pritvoreno lice mogu posjećivati supružnik ili lica sa kojim živi u trajnoj vanbračnoj zajednici i njegovi bliski srodnici, a po njegovom zahtjevu - doktor medicine i druga lica. Pojedine posjete mogu se zabraniti, ako bi usljed toga mogla da nastane šteta za vođenje postupka.

8. Pravilnik o bližem načinu izvršavanja pritvora ("Službeni list Crne Gore", br. 042/12 od 31.07.2012)

Član 6

Prilikom prijema u zatvor pritvorenom licu se oduzimaju: novac, dragocjenosti, mobilni telefon, oštri predmeti (noževi, britve, žileti za brijanje, makaze, igle), kaiš, šal, pertle, kravata i ogledalo, kao i predmeti za koje postoji opravdana bojazan da bi njima, sebi ili drugom mogao nanijeti povredu ili ugroziti život.

Član 48

Pritvoreno lice branilac može posjećivati i dopisivati se sa njim, u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku.

9. Zakon o izvršenju kazne zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti („Službeni list CG”, broj 35/15):

Član 171

Zaposleni i druga lica ne smiju u Upravu unijeti stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u skladu sa ovim zakonom.

Stvari čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni su: vatreno oružje, hladno oružje, sve vrste alata, mobilni telekomunikacioni uređaji, personalni prenosivi računari, prenosive elektronske memorije, aparati za audio vizuelno snimanje, sve vrste lijekova, alkohol i stvari čija se sadržina ne može utvrditi.

Starješina Uprave ili lice koje on ovlasti može dozvoliti unos nekih stvari iz stava 2 ovog člana, a može donijeti i odluku o zabrani držanja i upotrebe drugih stvari čija upotreba i držanje nijesu zabranjeni u smislu st. 1 i 2 ovog člana.

Prilikom ulaska u Upravu vrši se pretres zaposlenih u Upravi, kao i drugih lica koja ulaze u Upravu i njihovih vozila.

Član 172

Bliži način vršenja poslova obezbjeđenja pritvorenih i osuđenih lica i obezbjeđenja objekata, imovine i zaposlenih u Upravi i primjene ovlašćenja iz čl. 155 do 171 ovog zakona, propisuje Ministarstvo.

10. Zakon o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 42/2011 i 32/2014, 021/17):

“Član 41

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Kad Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje.

11. Evropska zatvorska pravila Preporuka Rec (2006)

Pretres i kontrola 54.1. Postojeće detaljno utvrđeni postupak koji zaposleni u zatvoru moraju da poštuju prilikom obavljanja pretresa: a. svih mesta gde zatvorenici borave, rade i gde se okupljaju; b. zatvorenika; c. posetilaca i njihovih stvari; i d. zaposlenih. 54.2. Situacije kada su pretresi neophodni kao i vrsta pretresa utvrđuju se domaćim zakonodavstvom. 54.3. Zaposleni u zatvoru biće obučeni da pretrese obavljaju na način kojim se otkriva i sprečava svaki pokušaj bekstva ili skrivanja nedozvoljenih stvari, a istovremeno poštuje dostojanstvo osoba koje se pretresaju i njihovih ličnih stvari. 54.4. Osobe koje se pretresaju neće biti izložene ponižavanju tokom pretresa. 54.5. Pretres osoba može obavljati samo osoblje istog pola. Situacije kada su pretresi neophodni kao i vrsta pretresa utvrđuju se domaćim zakonodavstvom.

V ZAKLJUČNA OCJENA

12. Instituciji Zaštitnika obratio se pritužbom X.Y koji je, u bitnom, prigovorio da je prilikom službene posjete pritvorenim licima kao advokat na prijavnici UIKS-a upoznat od postupajućeg službenika da ručni digitalni sat koji je imao na ruci, „mora skinuti i ostaviti na prijavnici“ jer se, po ocjeni službenika obezbjeđenja radi o „pametnom satu“ čiji unos je zabranjen. Kako je podnosilac pritužbe ostao pri tvrdnji da sat nema nikakvu komunikacijsku funkciju, zahtjevao je prisustvo starješine kako bi dokazao svoje tvrdnje. Nakon što je na lice mjesta pozvan i IT službenik UIKS-a koji je neposrednim uvidom utvrdio da predmetni ručni sat ima karakteristike pametnog sata koji pripada kategoriji smart watch satova (mjerač pulsa, zatamnjenu ploču...), predložio je da službenici UIKS-a podnositelju pritužbe ne dozvole unos sata. Nakon što je postupio prema uputstvima službenika i odložio sat, podnositelj pritužbe je obavio planiranu posjetu, a zatim mu je predmetni sat vraćen.

13. Zaštitnik je analizirao pravni osnov po kojem je podnosilac pritužbe onemogućen da u UIKS unese ručni sat za koji je, na licu mjesta, ustanovljeno da ima karakteristike tzv. pametnog sata.

Naime, Zakonik o krivičnom postupku propisuje spisak stvari na čije korišćenje pritvoreno lice ima pravo, kao i druge stvari koje odgovaraju njegovim redovnim potrebama, osim predmeta podobnih za nanošenje povreda, narušavanje zdravlja ili pripremu bjekstva (čl. 182., st. 3), kao i da po odobrenju sudije za istragu, u *granicama kućnog reda*, pritvoreno lice mogu posjećivati, između ostalih, članovi porodice i druga lica (čl. 183, st. 1). Dalje se primjećuje da su *granice kućnog reda* određene Pravilnikom o bližem načinu izvršavanja pritvora, a kojim je propisano šta se sve ima oduzeti pritvorenom licu po prijemu u UIKS, kao i predmeti za koje postoji opravdana bojazan da bi njima, sebi ili drugom mogao nanijeti povredu ili ugroziti život (čl. 6, st. 1). Pravilnikom se dalje navodi, da pritvoreno lice branilac može posjećivati i dopisivati se sa njim, u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku. (čl. 48, st. 1).

14. Sa navedenim u vezi, Zaštitnik ukazuje da Pravilnikom „priprema bjekstva“ nije prepoznata kao osnov za eventualno oduzimanje predmeta od pritvorenih lica, kako je to propisano ZKP-om, odnosno da Pravilnik u tom dijelu nije usaglašen sa ZKP-om.

Zakonom o izvršenju kazne zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti propisano je da prilikom ulaska u Zavod vrši se pretres službenika obezbjeđenja i drugih zaposlenih u Zavodu, kao i drugih lica koja ulaze u Zavod i njihovih vozila (čl. 171).

15. Konačno, Naredba o pretresu zaposlenih u UIKS-u je donijeta 10.06.2022.godine, upravo s pozivom na član 171 Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti. Njome se

propisuje prošireni spisak stvari čiji unos nije dozvoljen u odnosu na Pravilnik, uključujući unos smart watch-pametnih ručnih satova koji sadrže mobilne operativne sisteme.

Zaštitnik ima puno razumijevanje za navode izjašnjenja o tome da Uprava za izvršenje krivičnih sankcija kontinuirano prati i preuzima aktivnosti na onemogućavanju unosa i posjedovanja nedozvoljenih stvari i predmeta licima lišenim slobode, da su raznovrsni načini pokušaja unosa nedozvoljenih stvari i predmeta zatvoreničkoj populaciji (licima u pritvoru ili na izdržavanju kazne zatvora), te da je jedan od najčešćih pokušaja unosa nedozvoljenih stvari i predmeta preko stvari koje se licima dostavljaju od strane posjetilaca, kao i posredstvom samih posjetilaca, a shodno članu 171 Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti koji član predstavlja pravni osnov kako za pretres službenika obezbjeđenja i drugih zaposlenih u UIKS-u, kao i drugih lica koja ulaze u UIKS i njihovih vozila. Međutim, ne djeluje uvjerljivo dio izjašnjenja UIKS-a u kojem se navodi da je od strane nadležnih u Upravi donijeta Naredba, kojom se zabranjuje da zaposleni, kao i posjetioci mogu ući u zatvorski kompleks sa ručnim satom (smart watch sat), za koji postoji sumnja da može imati mogućnost ostvarivanja komunikacije, kao i da Naredba važi za sva lica koja ulaze u Upravu, i to iz dva razloga.

16. Prvi se ogleda u tome da se Naredba o pretresu zaposlenih u UIKS-u isključivo odnosi na zaposlene u UIKS-u. Navedeno se zaključuje ne samo iz njenog naziva, već i na osnovu analize svih njenih članova, u kojima se navodi: da se prilikom ulaska zaposlenih UIKS vrši njihov lični pretres i pregled njihovih ličnih stvari; kako su tokom pretresa zaposleni dužni da postupaju; da je zaposlenima u UIKS-a, zabranjeno unošenje: vatrenog oružja, hladnog oružja (noževa, britva, žileta za brijanje, makaza, igle i sl.) sve vrste alata, mobilnih telekomunikacionih uređaja, smartwatch-pametnih ručnih satova koji sadrže mobilne operativne sisteme, personalnih prenosivih računara, prenosivih elektronskih memorija, aparata za audio vizuelno snimanje, svih vrsta lijekova, alkohola, stvari čija se sadržina ne može utvrditi, supstanci ili materija bilo koje vrste, kao i predmeta podobnih za nanošenje povreda sebi i drugima, uništavanje imovine i ugrožavanje bezbjednosti u Upravi; kao i da svako postupanje koje je u suprotnosti sa ovom Naredbom povlači disciplinsku odgovornost službenika. Činjenica da je Naredba donijeta s pozivom na citirani član 171 Zakona, nije od značaja za drugačije zaključivanje jer je u pitanju podzakonski akt za koji se ne može pretpostavljati da se odnosi i na druga lica koja ulaze u UIKS bez takvog izričitog navođenja u samom aktu.

17. Drugi razlog predstavlja samo tumačenje zabrane unosa pametnih satova sadržano u izjašnjenju. Naime, u izjašnjenju se navodi da službenici zaposleni u Službi za informaciono komunikacione tehnologije i bezbjednost informacionih podataka UIKS-a, imaju kompetencije za utvrđivanje karakteristika tehničke stvari koja može sadržati mobilni operativni sistem, te da ukoliko postoji sumnja da posjetilac nosi „smart watch/pametni sat“, cijene da nije neophodno prisustvo službenika IKT službe na prijavnici UIKS-a, za utvrđivanje tehničkih karakteristika sata, već ukoliko postoji sumnja da se radi o smart watch satu, službenik obezbjeđenja će isti da zadrži na prijavnici i uredno vratiti posjetiocu nakon realizacije posjete. S tim u vezi, Zaštitnik primjećuje da Naredbom nije ustanovljena zabrana unosa svih smart watch odnosno pametnih satova, nego samo onih koji sadrže mobilne operativne sisteme, a za koju pravilnu primjenu, odnosno razlikovanje u praksi je zaista neophodan određeni stepen poznavanja ove materije od strane postupajućeg službenika na prijavnici UIKS-a.

18. Iako Zaštitnik razumije sve izazove sa kojima se UIKS suočava u pokušaju da, u skladu sa zakonom, spriječi nedozvoljeni unos stvari, istovremeno ukazuje da treba da postoje jasna pravila i smjernice u postupanju prilikom pretresa lica koja dolaze u posjetu pritvorenicama. Postupak kontrole službenih posjetilaca kao što su advokati, socijalni radnici i ljekari itd, bi trebao biti predmet dogovora sa njihovim strukovnim organima u cilju obezbjeđivanja ravnoteže između sigurnosti i bezbjednosti i prava na povjerljiv službeni pristup. Zaposleni treba da budu obučeni da pretrese obavljaju na način

kojim se otkriva i spriječava svaki pokušaj bjekstva ili skrivanja nedozvoljenih stvari, a istovremeno poštuje dostojanstvo osoba koje se pretresaju.

19. Zaštitnik u konkretnom slučaju neće dati ocjenu da li je opisanim postupanjem službenika UIKS-a došlo do povrede člana 8 Evropske konvencije o ljudskim pravima (prava na poštovanje privatnog i porodičnog života), niti je to pritužbom traženo. S tim u vezi, a primjereno okolnostima konkretnog predmeta, Zaštitnik podsjeća na stav Evropskog suda za ljudska prava da ne odlučuje meritorno u predmetima u kojima podnosilac predstavke nije „značajnije oštećen” (*De minimis non curat praetor*). Kako je procjena tog minimalnog nivoa relativna i zavisi od svih okolnosti datog predmeta, težina povrede je procijenjena tako što su uzeti u obzir i subjektivna percepcija podnosioca pritužbe odnosno neprijatnost koju je doživio, kao i ono o čemu se objektivno radi u konkretnom predmetu odnosno činjenicu da je podnositelj pritužbe realizovao posjetu, a što je bila svrha njegovog dolaska u UIKS (*Korolev protiv Rusije*).

Kod ovakvog stanja stvari, polazeći od svojih ustavnih i zakonskih ovlašćenja i pridržavajući se načela pravde i pravičnosti, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore daje sljedeće:

P R E P O R U K E

Upravi za izvršenje krivičnih sankcija da:

-usaglasiti Pravilnik o bližem načinu izvršavanja pritvora sa Zakonikom o krivičnom postupku u cilju zabrane unosa predmeta podobnih za nanošenje povreda, narušavanje zdravlja ili pripremu bjekstva;

-podzakonskim aktom precizno uredi sprovođenje službene radnje pretresa lica koja dolaze u posjetu pritvorenim licima, kao i pregleda njihovih stvari, uključujući lica koja posjete obavljaju u službenom svojstvu (advokati, ljekari, socijalni radnici i sl.);

-obezbijedi odgovarajuće obuke službenicima koji obavljaju službene radnje pretresa i pregleda u skladu sa podzakonskim aktima.

Naslovljen organ je dužan da u roku od 30 dana od dana prijema ovog akta Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore dostave izvještaj o preduzetim radnjama i mjerama za izvršenje datih preporuka.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Mirjana Radović

Dostaviti:
Podnosiocu pritužbe
UIKS-u
a/a.